

57/2010. (V. 13.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak országos népszavazás aláírásgyűjtő ív mintapéldányával, illetve az azon szereplő kérdés hitelesítésével kapcsolatban hozott határozata ellen benyújtott kifogás tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 331/2009. (VII. 22.) OVB határozatát a jelen határozatban foglalt indokolással helybenhagyja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

Az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) a 331/2009. (VII. 22.) OVB határozatával megtagadta egy országos népszavazás aláírásgyűjtő ívének hitelesítését. Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepelt: „Kezdeményezzük az Alkotmány és a kapcsolódó törvények módosítását úgy, hogy országos népszavazást lehessen tartani az Alkotmány módosításáról.” Az OVB a határozata indokolásában arra hivatkozott, hogy az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés c) pontja alapján nem lehet országos népszavazást tartani az Alkotmány népszavazásról, népi kezdeményezésről szóló rendelkezéseiről, ezért a kifejezetten ennek a módosítására irányuló kezdeményezést elutasította.

A 331/2009. (VII. 22.) OVB határozat a Magyar Közlöny 2009. évi 100. számában, 2009. július 22-én jelent meg. A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése szerint az OVB-nek az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet benyújtani. A határozat ellen 2009. július 29-én a kezdeményező nyújtott be kifogást.

A kifogás benyújtója szerint az Alkotmány „mint a társadalom alaptörvénye a legfontosabb alapelveket rögzíti, melyek megválasztása alapvető emberi jog, ennek közvetlen gyakorlásából senki nem zárható ki”. Az erre irányuló népszavazást megakadályozó OVB határozat az Alkotmány 2. §-ával ellentétes, ezért az OVB határozatának megsemmisítését és az OVB új eljárás lefolytatására való kötelezését kérte.

II.

1. Az Alkotmány érintett rendelkezései:

„28/C. § (5) Nem lehet országos népszavazást tartani:

(...)

c) az Alkotmány népszavazásról, népi kezdeményezésről szóló rendelkezéseiről.”

2. Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) érintett rendelkezései:

„10. § Az Országos Választási Bizottság megtagadja az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

(...)

b) a kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani.”

3. A Ve. érintett rendelkezései:

„117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.

(...)

130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

III.

A kifogás nem megalapozott.

A jelen ügyben az Alkotmánybíróság hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § h) pontja alapján a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása jogorvoslati eljárás, ezért az Alkotmánybíróság a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadása során az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.]. Az Alkotmánybíróság e hatáskörében eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el feladatát [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat során először az alaki követelményeknek való megfelelést vizsgálja [lásd 13/2010. (II. 4.) AB határozat, ABK 2010. február, 93, 94.]. Az Alkotmánybíróság számos határozatában hangsúlyozta, hogy az „országos népszavazás kezdeményezésében való részvétel jogának érvényesülését a törvény többek között olyan, az aláírásgyűjtő ívvel szemben támasztott formai előírásokkal is biztosítja, amelyek garanciát nyújtanak arra, hogy az aláírásgyűjtő ívet aláíró választópolgár eredményesen támogassa a kérdés országos népszavazásra bocsátását. Ezért fokozott jelentősége van az aláírásgyűjtő ív törvényességének, annak, hogy az aláírásgyűjtő ív a legapróbb részletekig megfeleljen a törvény formai előírásainak is” [49/2008. (IV. 22.) AB határozat, ABH 2008, 488, 492.].

Az Nsztv. 13. §-a értelmében a konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni és a kérdést a kezdeményezésben megfogalmazott formában kell népszavazásra bocsátani. Az Alkotmánybíróság ebben az ügyben megállapította, hogy az aláírásgyűjtő íven szereplő kérdés valójában nem kérdés, hanem kijelentő mondat, ami a kezdeményező javaslatát fogalmazza meg. Erre az esetleges népszavazáson nem adható egyértelmű „igen” vagy „nem” válasz, ekként az aláírásgyűjtő íven szereplő szöveg nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az OVB hitelesítést megtagadó határozatát jelen indokolása szerint helybenhagyta. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy az OVB határozat indokolását helytállónak tartotta, azonban a tartalmi vizsgálatot a formai követelményeknek való meg nem felelés miatt mellőzte.

Az Alkotmánybíróság e határozatának közzétételét az OVB határozatának a Magyar Közlönyben történt közzétételére tekintettel rendelte el.

Budapest, 2010. május 11.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró

